

Силабус навчальної дисципліни
«Вступ до романської/класичної філології»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціалізація	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Освітньо-професійна програма	Іспанська мова і література, друга іноземна мова, переклад Італійська мова і література, друга іноземна мова, переклад Французька мова і література, друга іноземна мова, переклад
Статус дисципліни	Нормативна дисципліна
Мова навчання	українська
Семестр	III
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	іспит
Викладач	К. філол. н., доц. Настенко С. В.
Анотація навчальної дисципліни	Предметом вивчення навчальної дисципліни "Вступ до романської філології" є загальні відомості про романський мовний ареал та історичні умови його формування: природу, сутність, будову латинської мови на фонетичному, граматичному, синтаксичному, лексичному рівнях, окреслити фактори диференціації народної латини та утворення романських мов, їх загальна характеристика, виникнення романських мов, латинська мова – основа романських мов, структурна єдність романського мовного ареалу, фонетична система латинської та романських мов: тенденції розвитку і характерні особливості, граматичні романізми й їх походження, загальнороманський лексичний фонд, лексична диференціація романських мов, романські мови як об'єкт наукового вивчення, сучасні наукові парадигми романського мовознавства, філологічна діяльність у галузі романських мов в XIV–XXI ст., вивчення романських мов в Україні, оволодіння лінгвістичною термінологією романського мовознавства, що створить підґрунтя для подальшого формування фахових і загальних компетентностей у межах низки теоретичних і практичних мовних дисциплін протягом подальших років навчання.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	<p>90 годин, у тому числі:</p> <p>Лекції – 14 год.</p> <p>Практичні заняття – 16 год.</p> <p>Консультації – 2 год.</p> <p>Самостійна робота – 60 год.</p>
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1.Знати про природу і сутність мови, її функції; зв'язок мови і мовлення, мови і мислення; володіти однією з західноєвропейських мов. 2.Знати основні розділи та напрями мовознавства; про зв'язок мовознавства з іншими науками. 3.Знати про систему і структуру мови, основні структурно-функціональні рівні мови. 4.Знати про походження мови; закономірності розвитку мов виникнення та розвиток письма; мови світу та їх класифікації. 5.Знати про функціонування мови в суспільстві.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	<p>Метою є формування у студентів системного наукового уявлення про кількісний склад романських мов, їхню класифікацію, роль латинської мови у формуванні романських мов, типологію романських мовних систем та їхні співвідношення з системою латинської мови; закладення основ теоретичних знань про мову, сприяння свідомому практичному оволодінню іноземними мовами, що вивчаються, а також заохочення студентів до вивчення теоретичних мовних дисциплін та написання курсової роботи з філології та лінгвістики. Курсу «Вступ до романської філології» належить одне з центральних місць у професійній підготовці філолога; курс передує як філологічним теоретичним курсам: лінгвокраїнознавство, філософія, історія іспанської/французької мови, теоретична граматики, лексикологія, стилістика, теорія і практика перекладу з ПМ, інтерпретація тексту, загальне мовознавство, література країни, мова якої вивчається та курсам за вибором з лінгвістики, так і решті практичних аспектів викладання мови, серед яких практична фонетика, практична граматики, практика усного і писемного мовлення першої іноземної мови тощо і формує для них методологічну основу.</p>

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Курс спрямований на розвиток у студентів таких загальних компетентностей:

- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6. – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. – Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8. – Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 9. – Здатність спілкуватися іспанською/французькою мовою.
- ЗК 10. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 12. – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Дисципліна зорієнтована на набуття таких фахових компетентностей:

- ФК 4. – Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди іспанської/французької/італійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 6. – Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати іспанську/французьку/італійську, другу іноземну мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 14. *Володіння теоретичними основами використання української та іспанської/французької/італійської мов, включаючи фонетичні, лексичні, морфологічні, граматичні, синтаксичні та стилістичні аспекти мови й мовлення.*

ФК 15. – Здатність використовувати соціокультурні та лінгвокраїнознавчі знання про країни, мови яких вивчаються, з метою успішної комунікації та перероблення інформації іноземними мовами.

ФК 18. – *Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами іспанської/французької/італійської мови, другої іноземної мови та української для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації в усній та писемній формах*

ФК 21. – *Здатність представляти результати наукового дослідження, дотримуючись правил академічної доброчесності; ефективно і компетентно брати участь в різних формах ділової та/або наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі гуманітарних наук.*

ФК 22. – *Продуктивно працювати самостійно або у команді, розуміти і поважати різновид та мультикультурність, забезпечуючи, таким чином, соціальну взаємодію та залучення до здорового способу життя.*

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

Знати про природу латинської мови й сутність народної латини.

Пояснювати різницю між основними класифікаціями романських мов та історичним розвитком романського мовного ареалу й узагальнювати проблеми романської культурної спільності.

Аналізувати систему й структуру класичної і народної латини, знаходити структурну єдність романських мов.

Розрізнявати основні напрямки сучасних лінгвістичних досліджень у галузі романського мовознавства.

Розділяти на складові типологію романських мовних систем та їх співвідношення з системою латинської мови.

Вміти застосовувати предмет та завдання романської філології; оцінювати зв’язки романської філології з іншими гуманітарними науками; демонструвати лінгвістичні знання, уміння й навички в різних професійних сферах сучасного романомовного світу.

Вміти ілюструвати й протиставляти фонетичні зміни латинської мови: тенденції розвитку: позиційно обумовлені й спонтанні зміни. Відтворювати системність фонетичних змін і розрізнявальну функцію фонем. Протиставляти причини відхилення від стандартного розвитку звуків і звукове оформлення латинізмів. Оцінювати роль соціальних факторів у розповсюдженні фонетичних змін.

Вміти будувати перехід від синтезизму до аналізизму в іменній підсистемі іменних частини латинської і романських мов; протиставляти граматичні способи латинської та романських мов; класифікувати частини мови за основними критеріями; характеризувати явища гіпотаксису та паратаксису; будувати порівняльну характеристику граматичних систем романських мов.

Оцінювати проблеми хронології народної латини та відтворювати періодизацію латинської мови. Вміти пояснити процеси романізації та виникнення держав на римських територіях.

Вміти ілюструвати загальнороманський лексичний фонд та оцінювати причини лексичних змін; обґрунтувати діяльність лінгвістичних академій і протиставляти основні наукові парадигми сучасного романського мовознавства.

Виявляти взаємозв’язок між студентами в межах творчої групи з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності під час роботи над проектом.

Реконструювати події під час захисту проектної роботи, аргументуючи та ілюструючи відібраний й опрацьований матеріал.

Узагальнювати лінгвокраїнознавчі й лінгвістичні знання з метою успішної комунікації.

Робити висновки при самостійному виконанні завдання, аналізувати задачі і проблеми, пов’язані з тематикою романської філології.

Упорядковувати результати своєї діяльності.

Навчальна логістика (тематичний план)	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
		денна форма	

	усього	у тому числі					разом	
		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	
Модуль 1. Романський мовний ареал та історичні умови його утворення								
Змістовий модуль 1. Ареал розповсюдження та історичний розвиток романських мов								
Тема 1.1. Романський мовний ареал та історичні умови його формування. Романські мови, загальна характеристика. Романія як історичне поняття.	7	1	1			5	7	
Тема 1.2. Нарис історії становлення романського мовознавства. Проблема класифікації романських мов. Проблема романської культурної спільності.	7	1	1			5	7	
Разом за змістовим модулем 1	14	2	2			10	14	
Змістовий модуль 2. Романія як історичне поняття								
Тема 2.1. Розселення племен на Апеннінському півострові, Західній Європі, Стародавні держави. Утворення Давньої Романії: період романізації, Стародавня Романія у пізній період історії Риму та після його падіння.	7	1	1			5	7	
Тема 2.2. Виникнення держав на римських територіях. Історичні умови утворення і	8	1	1			6	8	

	розповсюдження романських мов.								
	Разом за змістовим модулем 2	15	2	2			11	15	
	Змістовий модуль 3. Витоки романських мов, структурна спільність романських мов								
	Тема 3.1. Латинська мова – основа романських мов. Періодизація історії латинської мови.	8	2	1			5	8	
	Тема 3.2. Проблеми хронології народної латини. Фактори диференціації народної латини. Перетворення народної латини на романські мови. Писемна фіксація романських мов.	8	2	2			4	8	
	Тема 3.3. Фонетичні зміни латинської мови: тенденції розвитку і характерні особливості.	8	2	1			5	8	
	Разом за змістовим модулем 3	24	6	4			14	24	
	Змістовий модуль 4. Граматичні романізми й їх походження								
	Тема 4.1. Іменні частини мови. Іменник, прикметник, займенник, прислівник, числівник, артикль.	9	1	2			6	9	

Тема 4.2. Дієслово. Прийменники. Сполучники. Синтаксис народнолатинського о речення.	9	1	2			6	9	
Разом за змістовим модулем 4	18	2	4			12	18	
Змістовий модуль 5. Загальнороманський лексичний фонд								
Тема 5.1. Формування і розвиток лексики. Народнолатинський лексичний спадок. Етимологічні словники.	9	1	1			7	9	
Тема 5.2. Філологічна діяльність у галузі романських мов в XIV – XXI ст., вивчення романських мов в Україні.	8	1	1			6	8	
Разом за змістовим модулем 5	17	2	2			13	17	
МКР	2		2				2	
Усього годин	90	14	16			60	90	

Система оцінювання результатів навчання

1. Форми та критерії оцінювання студентів:

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота на лекційних і семінарських заняттях та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»).

Критерії оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента наведено у таблиці.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	<i>Критерії оцінювання</i>
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, неаргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки. Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
		0	Відсутність на занятті
2.	Самостійна робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання завдань для самостійної роботи за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань. Невиконання завдань.
		0	Відсутність самостійної роботи
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	60%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми
		2	60% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми. Невиконання завдань.
		0	Відсутність контрольної роботи

У кінці III семестру напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач трансформує оцінки за роботу протягом семестру в рейтинговий бал у такий спосіб:

Лекційні заняття (фронтальне опитування + конспект лекцій і прочитаного перед лекціями)	10 балів (макс.)
Семінарські заняття (тест + домашнє завдання + дискусія)	20 балів (макс.)
Самостійна робота (проект)	20 балів (макс.)
МКР	20 балів (макс.)
Разом за семестр	70 балів (макс.)

2. Підсумкове оцінювання – екзамен, відбувається в усній формі.

Максимальний екзаменаційний бал становить 30. Викладач оцінює відповідь студента на екзамені у 4-бальній шкалі.

Оцінка «відмінно» за іспит ставиться студентові, який повно та ґрунтовно виклав зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, продемонстрував володіння понятійним апаратом науки про мову й успішно виконав практичне завдання.

Оцінка «добре» за іспит ставиться студентові, який продемонстрував знання теоретичних питань екзаменаційного білету, але при їх розкритті припустився незначних помилок, що не вплинули на висвітлення теми, володіє термінологією і досить успішно виконав практичне завдання.

Оцінка «задовільно» за іспит ставиться студентові, який неповно розкрив зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, порушуючи логічну послідовність, припускався помилок при відповіді на додаткові питання і при виконанні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» за іспит ставиться студентові, який не розкрив основний зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, зробив низку грубих помилок різного характеру, недостатньо володіє науковою термінологією; не дав відповіді на додаткові питання і не виконав практичне завдання.

Ця оцінка трансформується в екзаменаційний рейтинговий бал у такий спосіб:

- «відмінно» – 30 балів;
- «добре» – 23 бали;
- «задовільно» – 18 балів;
- «незадовільно» – 0 балів.

3. Шкала відповідності оцінок

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за шкалою
90-100	A	“відмінно”
82-89	B	“добре”
75-81	C	
66-74	D	“задовільно”
60-65	E	
0-59	F	“незадовільно”

Якщо студент на екзамені мав семестровий рейтинговий бал менш ніж 42 бали, отримує позитивну екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за шкалою лише «задовільно», за шкалою ЄКТС – E, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться 60 балів.

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття, виконувати завдання з самостійної роботи і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

	<p>Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми, терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни узгоджує з викладачем.</p> <p>Під час роботи над усними/письмовими завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алисова Т.Б., Репина Т.А., Таривердиева М.А. (2007). <i>Введение в романскую филологию</i>. М.: Высш. школа. 2. Кіркоська І.С. (2013). <i>Конспект лекцій із курсу «Вступ до романського мовознавства»</i>. Дніпропетровськ: Пороги. 3. Магушинець І.І. (2009). <i>Вступ до романської філології</i>. Київ: Вид. Дім Дмитра Бураго. 4. Auerbach, E. (2001). <i>Introduzione alla filologia romanza</i>. Torino: Piccola Biblioteca Einaudi. 5. Colán Dan Munteanu (2005). <i>Breve historia de la lingüística románica</i>. Madrid: ARCO LIBROS, SL. 6. Gargallo, J.E., Bastardas, M.R. (2007). <i>Manual de lingüística románica</i>. Barcelona: Ariel. 7. Varvaro, A. <i>Première leçon de philologie</i>. (2017). Paris: Editions Classiques Garnier. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Берд М. (2019). <i>SPQR. Історія Давнього Риму</i>. Київ: Book Chef. 2. Гак В.Г., Мурадова Л.А. (2019). <i>Введение во французскую филологию</i>. М.: Юрайт. 3. <i>Індоевропейська спадщина в лексиці слов'янських, балтійських, германських і романських мов. Семантичні та словотвірні зв'язки і процеси</i>. (2013). Під ред. В.Пономаренко. Київ: Вид. Дім Дмитра Бураго. 4. Махлін П.Я., Данченко О.В. (2006). <i>Латинська мова</i>. Київ: Університет «Україна». 5. <i>Романська філологія та сучасний освітній простір</i>. (2011). Горлівка: ГДПІМ. 6. <i>Diccionario de uso del español</i>. (2003). Madrid: SAETA. 7. Hizinga, Johan. (2006). <i>L'Automne du Moyen Age</i>. Paris: Payot. 8. <i>Nuevo diccionario esencial de la lengua española</i>. (2002). Madrid: Espasa Calpe, S.A.
<p>Інформаційні ресурси в Інтернеті</p>	
<p>https://www.rae.es/ www.cervantes.es/ https://www.academia.edu/ https://www.educacionyfp.gob.es/reinounido/publicaciones-materiales/material-didactico.html http://biglib.com.ua https://www.rincondelvago.com/</p>	